

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani in na dom pošiljan velja 1 gld. 30 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila

(inserate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodniškove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 40.

V Ljubljani, v petek 19. februarja 1897.

Letnik XXV.

Deželni zbor kranjski.

(IX. seja, dne 19. febr.)

Deželni glavar Oton Detela otvori sejo ob 11. uri, vlado zastopata dež. predsednik baron Hein in vladni komisar baron Rechbach.

Posl. vitez Langer v imenu fin. odseka poroča o dogovoru glede nastavljenja zemljemerskega osebja za agrarske operacije s c. kr. dež. komisijo ter nasvetuje premembo § 13., ki naj se glasi:

„Ta dogovor, ki stopi v moč tistega dne, ko se sklene, velja za toliko časa, dokler so na Kranjskem izvrševati agrarske operacije.“

Posl. pl. Lenk utemeljuje in nasvetuje resolucijo, naj dež. odbor stori potrebne korake, da se pri deželni komisiji nastavi tretji višji zemljemerec.

Posl. Povše toplo priporoča to resolucijo, da se bodo dela hitreje, ceneje in spleh vspešneje izvrševala. Troški so sedaj razmeroma jako visoki, dežela, oziroma udeleženci žrtvujejo mnogo, zato je pač umestno, da tudi sl. vlada stori svoje ter nastavi še tretjega nadinženirja in da se pri izbiranju zemljemercev zahteva znanje slovenskega jezika, ki je nujno potrebno. Ako ima Koroška tri višje zemljemerce, sme pač tudi Kranjska isto zahtevati.

Deželni predsednik naglašja, da se vlada vedno ozira na to opravičeno zahtevo, kajti uradniku, ki ima opraviti s strankami, je znanje ljudskega jezika neobhodno potrebno. Toda prošilcev s potrebno kvalifikacijo ne dostaja in vlada si pomaga, kakor more. Sicer pa se bo obrnilo na boljše v vsakem oziru, ako se sprejme nasvetovana prememba.

Zbornica nato vsprejme premembo § 13 in nasvetovano resolucijo glede tretjega višjega zemljemerca.

Nato poslanec Kalan poroča o predlogu deželnega odbora glede ustanovitve kmetijske kemijskega poskuševališča. Glede te važne naprave je deželni odbor predložil nastopno poročilo:

Po sklepu visokega deželnega zbora v X. seji 28. januarja 1896 je dobil deželni odbor nalog, da izposluje od visokega c. kr. kmetijskega ministerstva ustanovitev kmetijsko-kemijskega poskuševališča za Kranjsko.

Deželni odbor je s posebno vlogo z dne 2. julija 1896 obrnil se na visoko c. kr. vlado ter dokazuje potrebo takega zavoda za naše kmetijstvo, osobito za naše vinogradstvo prošil, da po vzgledu od države osnovanih poskuševališč v Gorici in v Spljetu napravi tak zavod tudi za Kranjsko.

Zi dopisom z dne 11. avgusta 1896 obvestila je c. kr. deželna vlada deželni odbor o odloku visokega c. kr. kmetijskega ministerstva, katero odklanja, da bi ono napravilo tako državno poskuševališče za Kranjsko, da pa je naklonjeno, napravo takega zavoda, kateri bi imel v prvi vrsti služiti praktičnim potrebam kmetijstva in bi se po vzgledu jednekega zavoda pri c. kr. kmetijski družbi za Koroško, pri kranjski kmetijski družbi imel osnovati, podpirati toliko pri ustanovitvi, kolikor tudi za vsakoletno vzdrževanje.

Kmetijska družba kranjska dobila je s tem odlokom nalog, da izdela nadrobni načrt za tak zavod in proračun stroškov za ustanovitev, kakor za vzdrževanje takega zavoda. Ministerstvo pripomnilo je le

še, da bi državna podpora zamogla nakazati se v letu 1897 ali v 1898.

Ob enem pozivlja c. kr. deželna vlada, da se deželni odbor izreče, s kolikim deželnim prispevkom bi podpiral toliko ustanovitev kolikor vzdrževanje tega zavoda in ali bi hotel prevzeti dolžnost do upokojnine za osebje, nameščeno na takem zavodu.

Kmetijska družba kranjska sklenila je na ta poziv, sklicati posebno odborovo sejo, h kateri je povabila tudi voditelja kmetijsko-kemijskega poskuševališča v Celovcu, g. dr. E. Kramerja. V tej seji sklenilo se je, da se deluje na to, da bodi kmet-kem. poskuševališče od c. kr. kmet. ministerstva podpiran deželni zavod, kojega se ima smatrati kot pravi prostor za ta zavod, kot središče vsega kmetijskega napredka v deželi.

Kmetijska družba meni, da bi ta zavod imel podpirati tudi razvoj obrtnije in da prav radi tega se sme računati na primerno podporo tudi od strani trgovinske zbornice kranjske.

Iz proračunov, katere je c. kr. kmetijska družba ob enem z načrti za tarif in statut — predložila, je razvideti, da bi znašali stroški za ustanovitev tega zavoda 3743 gld. 60 kr. in letni vzdrževalni stroški pa 3700 gld.

Ti letni stroški se razdele na plače za voditelja z 2.000 gold., asistenta 600 gold., laboranta 400 gld., za razne potrebščine pa 700 gld., poleg pa še prostori za zavod, ki bi se našli pri c. kr. kmetijski družbi kranjski.

Deželni odbor je preudarjaje vse razmere, posebno iz finančnih ozirov, mnenja, da bi, ker vis. kmetijsko ministerstvo odklanja, da bi ono osnovalo ta zavod, se osnoval ta zavod prav po vzgledu onega pri c. kr. kmetijski družbi koroški — od kmetijske družbe kranjske, ker gotovo je, da bo visoko kmetijsko ministerstvo svojo c. kr. kmetijsko družbo zdatnejše podpiralo, kakor pa deželo, ako bi ta prevzela ta zavod. To pričakuje tudi c. kr. vlada, ki od deželnega odbora s svojim dopisom z dne 11. avgusta 1896 zahteva, da se izrazi, s kolikim zneskom bi podpiral ustanovitev tega zavoda, in ali bi bil pripravljen prevzeti vpokojninske pravice nameščenega osebja.

Deželni odbor pač ne more pri sedanjih revnih finančnih odnošajih prevzeti velikih prispevkov; vendar pa z ozirom na korist takega zavoda predlaga, da prispeva dežela za ustanovitev, ki je proračunjena na 3.743 gld. 60 kr., s 1.500 gld. in za vsakoletno vzdrževanje pa na leto po 1.000 gold. Ker ima c. kr. kmetijska družba kranjska itak svoje prostore prepuščene od dežele, smatrati se sme, da poleg prostorov za poskuševališče z letnim prispevkom 1.000 gold. stori, kar dopuščajo finančijelne moči dežele.

Pripomniti je nadalje, da je vodstvo deželne vinarske šole na Grmu v posebni svoji vlogi prosilo za to, da bi se to poskuševališče napravilo na deželnem zavodu na Grmu, in utemeljuje to svojo željo s tem, da bi poskuševališče imelo na šolski kmetiji obširno polje za poskuse; osobito pa bi zaradi vinogradov po Dolenjskem, ki se uprav sedaj regenerirajo, imelo obilno preizkušnega posla.

Tudi kmetijski šoli sami bi bilo v veliko korist, ker bi se pouk o kemiji povsem povzdignil in bi

vsekako zavod na svojem ugledu po poskuševališču pridobil. Tudi glede prostorov bi bilo v gradu dovolj priskrbljenega, osobito ker vže obstoji poseben kemijski kabinet, ki pa se bo že zaradi dokaj narasle frekvencije učencev itak razširiti moral.

Deželni odbor more vse te razloge kot upoštevavanja vredne priznati in ako bi dežela sama ustanoviti imela to poskuševališče, bi nasvet vodstva Grmske šole se moral vpoštevati. Za sedaj pa kaže, da bi dežela le prispevala k temu poskuševališču.

Finančni odsek nasvetuje:

„Deželni odbor se pooblašča, da odgovori c. kr. deželni vladi, da dežela podpira ustanovitev kmetijsko-kemijskega poskuševališča s prispevkom 1500 gld. in donša za vzdrževanje poleg potrebnih prostorov, katere hoče oskrbeti c. kr. kmet. družbi kranjski, na leto s 1000 gold. Ta potrebščina se ustavi v proračun za l. 1898.“ (Konec sledi.)

Volilcem dolenjsko - belokranjskih kmetijskih občin.

Poslanec Vil. Pfeifer priredil je svojim volilcem več volilnih shodov, ter poročal o svojem poslaniškem delovanju.

Narisal je v glavnih potezah važnejše postavbe, med katere spada v 1. vrsti zakon o prenosu (premembi) direktnih davkov.

Glede te postavbe poudarjal je med drugim prvotni vladin namen razbremeniti male davkoplačevalce, ter pritegniti one, kateri od svojih ogromnih dohodkov malo ali celo nič davka ne plačujejo — v koliko se je dosegel ta namen, pokaže se, ko novi zakon stopi v veljavo v prih. letu.

Dalje je poslanec omenil, da se pri sedanjem zemljišnem, hišnem in obrtnem davku odpusti 10% oziroma 20% in da se iz dohodkov davkov po novi postavi odkaže deželam tostran Litave 3 mil. gold. v porabo deželnih potreb.

Naglašal je tudi, da bodo poslovale posebne komisije pri odmerjenju osebnega dohodninskega in obrtnega davka, da tedaj pri poslednjem odpadejo tako imenovani zaupni možje, katerih se davkoplačevalci najbolj boje, ker so ti možje skrivaj ravnali in nikdo ni znal za nje.

Poleg solučne strani kazal je tudi na senčno stran, na nekatere nedostatke nove davčne postavbe s pristavkom, da si je s svojimi somišljeniki prizadeval odstraniti nekatere ojstrine pri obdačenju dohodkov iz obrta in iz kmetije, da je osobito ugovarjal določbi, po kateri se vsako leto zahteva neko povišanje obrtnega davka (Zuwachssperzent), naglaševaje, da tako povišanje ni opravičeno v pokrajinah, ki v gospodarskem obziru nazadujejo ali vsaj ne napredujejo, kakor se to čuti v krajih, v katerih je trtna uš ali druga uima uničila ali skrčila dohodke; dalje je kazal na nedostatek, če se pri osebnem davku med dohodke šteje vrednost pridelkov, katere zaužije in za živež porabi gospodar in njegovi otroci iz lastnega obrta ali iz lastnega posestva.

Vse to po njegovem mnenju ne spada med dohodke, ampak med stroške; ker da zamore človek delati, je treba, da živi, in za življenje treba je hrane, stanovanja, obleke.

Poleg nove davčne postavbe razpravljal je poslanec tudi zakon o pregledovanju zemljišč, davč-

nega katastra, pri katerem zakonu dosegel se je odpust ozir., pomanjšanje sedanje svote zemljišnega davka za letnih 2½ mil. gold.

Narisal je dalje v glavnih določbah zakon o odpisu zemljišnega davka vsled poškodovanja po toči, ognju, povodnji i. t. d. in tudi novi domovinski zakon. Potem je razpravljaj še drugo važno postavo, katera podeljuje volilno pravico tistim, ki je do sedaj niso imeli, namreč delavcem in takim moškim, ki so izpolnili 24. leto in niso omadeževani; za te nove volilce ustanovila se je nova skupina, tako imenovana splošna volilna skupina, tako da je sedaj pet volilnih skupin; v to skupino spada 72 novih poslancev, izmed katerih pride na Kranjsko samo eden poslanec. Kranjski poslanci zahtevali so dva nova poslance, žali Bog brez uspeha.

Poudarjalo se je pri tej priliki, da je kmetiška skupina glede števila poslancev prikrajšana nasproti drugim skupinam.

To je res — pa ker imajo kmetiške občine premalo poslancev, ravno zato bi morale izbirati vsaj take poslance, ki največkrat v dotiko pridejo s kmetiskim stanom ter imajo priliko po lastni skušnji vedeti, kaj temu stanu treba in kaj da ga tišči, ne pa, da — kakor je povdarjal neki nemški poslanec na Češkem — da semtertja volijo take poslance, ki so kmetškemu poklicu preoddaljeni.

Tej obširni razpravi sledile so potem nekatere splošne opazke poročevalca. Rekel je približno:

Dolžnost poslanca je, kolikor mogoče ostajati v dotiki s svojimi volilci; to se dá doseči glede bližnjih volilcev brez shodov potom zasebnih pogovorov pri prilikah, ki se pogostoma ponujajo; glede oddaljenih volilcev pa stopi poslanec v dotiko s svojimi volilci potom dopisovanja, razpošiljanja sten. zapisnikov in potom volilnih shodov.

Kolikor je bilo v moji moči, spolnil sem to dolžnost.

Nikdar ni bila moja navada, obešati skromno svoje delovanje na veliki zvon — ali v obrambo svoje časti navedem nekoliko iz najnovejše dobe.

Kakor sem že omenil, govoril sem pogostoma pri silno važni davčni postavi ter zagovarjal in branil koristi in potrebe davkoplačevalcev; to je po mojem mnenju sveta dolžnost ljudskega zastopnika, ker najmanj prijetno je plačevati zlasti davke, pri katerih odmerjanju in izterjevanju je vladna oblast nasproti davkoplačevalcem po lastnih ministrovih besedah močnejša, nego moč davkoplačevalcev.

Tudi sem govoril pri prenapredbi volilnega reda, potem pri razpravi državnega proračuna, naštevaje vzroke, zakaj je tako malo slovenskih uradnikov pri polit. upravi na Stajerskem, Primorskem, Koroškem in deloma tudi na Kranjskem; nasvetoval sem dalje, da se na visokih šolah v Gradcu, na Dunaju itd. zopet upeljejo vsakoletne skušnje, da se ne ponesreči toliko mladih dijakov, ki pridejo po dovršeni osmi šoli v Gradec ali na Dunaj, in da se tem potom obvarujejo stariši stroškov, kateri pri sedanjih učnih razmerah večkrat ne rodé zaželenega sadu.

Sploh pri vseh važnih, blagostanje prebivalcev zadevajajočih vprašanjih, sem se brigal ne le za svoje volilce, ampak za davkoplačevalce sploh.

Na ugovor: Kaj pa hasnejo govori v državnem zboru? odgovarjam sledeče:

Znano je, da pri obstoječih strankarskih nasprotstvih v državnem zboru govori tam večkrat nimajo takega uspeha, da bi vplivali na glasovanje v jedni ali drugi zadevi, katera je dostikrat določena že pred razgovorom; vendar pa imajo ti govori včasih tudi vspeh, da gospodska zbornica, — ki je poklicana, vsako od poslaniške zbornice sklenjeno postavu v pretres vzeti — iz govora jednega ali drugega poslanca poslaniške zbornice zdravo misel si osvoji in v tem smislu prenaredi od poslaniške zbornice sklenjeno postavu.

Govori poslancev imajo pa tudi to za se, da se volilci prepričajo, ali in kako zastopa njih poslanec njihove koristi.

Pa tudi v deželnem zboru nisem pozabil svojih volilcev.

Oziral sem se na potrebe posameznega okraja pa tudi na splošno izražene želje in težnje, zlasti v onih zadevah, katere so jim med drugimi pri arcu, to so olajšave glede legalizacije in poldnevni pouk na deželi.

Glede legaliziranja je imel moj večkratni napor povoljni vspeh; žali Bog se to ni zgodilo glede poldnevnega pouka, katerega sem jaz predlagal posebno glede na stariše na kmetih, ki žele, da jim otroci vsaj pol dneva pomagajo doma pri delu.

Tudi če ni bilo zborovanja deželnega ali drž. zbora, nisem rok križem držal, ako je šlo za korist mojih volilcev; n. pr. če je vremenska ali druga nesgoda zadela naše kraje, vlagal ali nasvetoval sem prošnje za denarne podpore, za daljši obrok pri vplačevanju davkov i. t. d.

Ako se mi vaigdar ni posrečilo izposlovati kako denarno podporo, to ni moja krivda; vlišanje takih prošenj je — kakor vsem znano — odvisno od poročil raznih oblastij vsled dotičnih ukazov ministerstva.

Opomniti moram, da sem jaz, ko sem nasvetoval te prošnje, iskreno povdarjal, da če se vsled prošnje ne doseže naprošena podpora, se vsaj z njo opozarja višje oblasti na bedo in pomanjkanje prisilcev in da se od višje strani potem ne pritiska na davčne urade v tem smislu, da oni vedno povikšajo in povikšajo davke pri obrtih in patentih.

Ker med vami živim in z lastnimi očmi vidim, da v novejšem času zopet nesreče obiskujejo našo dolenjsko stran, vložil sem kot vaš poslanec po leti 1896 dve prošnji, eno glede prešičje kuge in vsled nje ustavljenega prometa ter iz tega izvirajočega pomanjkanja denarja na finančno ministerstvo, da bi se izterjevanje hišnorazrednega in zemljišnega davka potom rubežni vstavilo vsaj do prihodnje jeseni 1896 l., kazaje na to, da premnogo davkoplačevalcev žali Bog še toliko ne zmore, da bi plačevali kolek (štampel) za prošnjo.

Ta uloga je imela uspeh, da se omenjeni davki niso izterjevali pred 1. oktobrom 1896.

Drugo prošnjo vložil sem gosp. poljedelskemu ministru v imenu kmetijskih podružnic Vinica, Černomelj, Metlika, Rudolfovo, Kostanjevica in Krško, da bi se, kakor na Ogerskem, tudi pri nas brezplačno razdelile škropilnice proti strupeni rosi med manj imovite vinogradnike. Tudi ta prošnja je imela toliko uspeha, da je v seji drž. zbora dne 16. januv. t. l. odgovoril g. poljedelski minister, da je pripravljen ustreči tej želji.

Kar je bilo v mojih močeh, storil sem rade volje; od leta 1873 sem uživam vaše zaupanje; kako sem ga opravičil, sodite sami.

Poslanstvo bila mi je vsakokrat in mi je še danes sveta in resna stvar, svojih koristi pri tem poslu nisem nikdar iskal, niti gmotnih, niti častnih, in lahko rečem, da, ko bi bil jaz tisti čas, katerega sem žrtvoval, izvrševaje poslaniške dolžnosti, porabil za-se, bi bil danes v marsikaterem oziru boljši, kakor sem.

Končam to svoje poročilo z iskreno željo, da bi ponehal nesrečni obupsajoči domači prepir, da bi zopet vsi složno delali v korist milega nam slovenskega naroda in da bi njegovi zastopniki postali po složnem delovanju toliko vplivni, da bi z njimi računati morala vsaka vlada in da bi si v prvi vrsti premislila, v slovenske kraje pošiljati uradnike, ki so slovenščine nezmožni in že vsled tega ne morejo umeti potreb slovenskega naroda, na drugi strani pa prezirati ali na tuje pošiljati naše domače sinove, ki imajo neprecenljivo svojstvo, da poznajo domačo zemljo od mladih nog, nje prebivalce in njih potrebe.

Tako bi se naj približevali slovenski poslanci, katerim naj bi služili v izgled tudi poljski poslanci v državnem zboru s svojo vzorno disciplino in s svojimi velikanskimi uspehi; katere imajo zahvaliti tej svoji disciplini.

Pripovedovalo se mi je, ko je nekega dne ministerstvo imenovalo poljskega jezika neveščega uradnika za višjega uradnika v Galiciji, da je šla po sklepu poljskih poslancev deputacija k dotičnemu ministru in mu rekla: „Prevzvišenost, kar žita zraste na Poljskem, ga zraste v prvi vrsti za domačine, ako ga še kaj preostaja, kar se do sedaj redkokrat zgodi, zamore tudi nedomačin dobiti kruha. Imenovali ste nedomačina za uradnika na Poljskem, opozarjamo Vas, da ako se to še jedenkrat zgodi, poljski poslanci vlade ne podpirajo več.“

Tako bi lahko postopali tudi slovenski poslanci, to bode pa mogoče takrat, če so vsi njegovi člani složni in če se ravna po besedah sv. Avguština: „V dvomljivih stvareh prostost, v potrebnih jednost, v vseh pa ljubezen.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. februarja.

Občinske volitve v Trstu. Kakor smo večraj na kratko naznanili, so se pričele volitve 17. t. m. Volil je ta dan četrti razred. Od 1800 oddanih, ve-

ljavnih glasov jih je bilo 1121 za popolno listo irendentovskih kandidatov, toraj 319 več, kakor l. 1893. Slovenci so oddali za svoje kandidate 106 glasov proti 60 pri zadnjih volitvah; 27 glasovnic je bilo praznih in 47 glasov razcepljenih. Ta zmaga italijansko-framasonske klike seveda ni nikogar presenetila, komur so bile znane sedanje žalostne razmere tržaških Slovencev. Ravno vsled tega je pa tudi sklenil odbor političnega društva „Edinost“, da ne postavi za tretji, drugi in prvi razred nikakih kandidatov, in priporoča volilecem, naj store, kakor jim velela zavest. V teh razmerah drugače res ni mogoče.

Volitveno gibanje. Zelo umesten korak so storili z ozirom na volitev v peti skupini voditelji krščansko-socijalne stranke na Dunaju. Razposlali so te dni od volilnega odbora na vse podjetnike in gospodarje pismo, v katerem jih prosijo, naj dajo svojim podložnikom priložnost, da se udeležé volitve. Pokladajo jim na srce, da je sveta dolžnost vsakega avstrijskega domoljuba in zavednega kristijana, pripomoči, da se preprečijo nakane socijalne demokracije in njenih zaveznikov. V to svrhu je nujno potrebno, da se udeležé kračanski volilci polnoštevilno odločilnega boja. Da bi le vsi sledili temu pozivu, ne samo na Dunaju, marveč povsodi. — „Linzer Volksblatt“ objavlja v zadnji številki kandidate za zgornje - avstrijske kmečke občine. Mej temi nahajamo poleg jednega samo take može, ki so zastopali dotične okraje že v minuli državnozbornski perijodi. — Zgornještajerska katoliška društva prirejajo neprestano volilske shode, kjer se predstavljajo kandidati. Posebno ugodna tla so za Kalteneggerja in prof. dr. Gutjahra.

Rusko-francoska zveza se je jela v zadnjem času nekoliko kršiti v kljub vsem raznim dementijem od vladne strani. Vzrok temu je seveda krečansko vprašanje. Kakor znano, je ruska vlada največja nasprotnica grškemu gibanju na Kreti in francoska vlada dosledno kot njena zaveznica ne sme gojiti napram Krečanom drugačnih simpatij. Vse drugo pa je s francoskim narodom. Mej njim se opaža v zadnjem času neko nasprotstvo v kljub mnogostranskemu prizadevanju od strani vladi prijaznih organov. Javno rusko mnenje je že dalje časa zelo prijazno zedinjenju Krete z grškim kraljestvom. Razni francoski listi naravnost grajajo rusko politiko glede orijenta in dokazujejo, da bi mogočni ruski car brez najmanjih posledic lahko ustregel upravičenim željam krščanskih prebivalcev na Kreti. Nikakor se toraj ni čuditi grški vladi, da tako pogumno nadaljuje pričeto akcijo za osvobojenje tlačnega naroda, ker ima na svoji strani Anglijo in ji je tudi dobro znano javno mnenje francoskega prebivalstva. Ako k temu še prištejemo popolno nevtralnost Italijo, ki je splošno še manj sovražna grškemu podjetju kakor Francija, potem je navdušenost grškega naroda popolno opravičena.

Zveza poljedelcev za Nemčijo je imela minuli ponedeljek svoj letni zbor, ki pa letos ni bil tako mnogobrojno obiskan, kakor druga leta. Članov šteje ta zveza po vsej Nemčiji okroglo 148.000, torej nekako toliko, kakor koncem prejšnjega leta. — Tudi zborovanje baje ni bilo povsem živahno, kajti možje, ki bi morali pojasniti dogodke zadnjega časa posebno z ozirom na poljedelstvo, so bili zastopani le v neznatnem številu in še ti so z malo izjemami molčali. V posravnem govoru se je nekoliko bičalo početje borzijancev in drugih špekulantov, in tudi nekateri ministri so prejeli zasluženo „pohvalo“, sicer pa se ni zgodilo nikomur nič žalega. Zidovski, tej zvezi vsekako nasprotni listi, trobijo v svet, da to zborovanje ni imelo drugega namena, nego zagotoviti zvezi potrebna denarna sredstva v agitacijske namene povodom bližnjih državnozbornskih volitev. Tem listom seveda ne smemo mnogo verjeti, vendar pa je gotovo, da je marsikateri prijatelj kmečkega stanu pričakoval od zborovanja večjih uspehov.

Pološaj na Kreti. Evropske pomožne čete so zasedle včeraj peto točko na severnem obrežju otoka Krete, namreč Kissamo Kastelli. Grški poveljnik Vassos se potem-takem skoro ne more gani; pred seboj ima namreč mesto Kaneja, raz katero vejejo zastave skoro vseh evropskih velesil, za sabo pa zgoraj omenjeno postojanko, ki je sedaj že tudi zasedena. Poleg vsega tega so pa poveljniki evropskih čet skoro v vedni dotiki s turškimi častniki, kar dokazuje tudi dejstvo, da so prvi nadzorovali utrdbe, ki so jih dogotovile turške čete. Najbolj živahno gibanje je sedaj opazati v okolici mesta Rethymno. Prebivalci mesta s okoličani vred so iz-

javili, da se odpovedajo sultanovi nadoblasti in se smatrajo za združene z Grki. Četa vstajev, ki se zvesto oklepajo grških vojakov, se množi od dne do dne in je pričakovati, da se to število še bolj pomnoži, s katerim bodo morale potem velevlasti vsekako računati.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. februarja.

Volitve volilnih mož.

Iz Sodražice: Tukaj je bilo 16. t. mes. soglasno izvoljenih pet volilnih mož za dr. Kreka in šest volilnih mož za dr. Susteršiča.

Iz Stareloke: Dne 18. t. m. je bilo izvoljenih osem volilnih mož za g. Pogačnika in sedem za dr. Kreka.

Iz Starega Trga pri Ložu: Pri volitvi za kmečke občine je izvoljenih deset volilnih mož katoliško-narodnih z 204 glasovi proti 54 vzlic velike agitacije nasprotnikov.

V Podložu je izvoljen jeden mož katol.-narodne stranke.

Iz Skocijana pri Dobravi: Pri volitvi volilnih mož zmagala je dne 16. t. m. katol.-narodna stranka. Vsi možje stojé za naše kandidate, pet za dr. Kreka, pet za Povše-ta. Liberalna stranka je žilavo delala, a brezuspešno.

Z Blok, 18. februarja: Danes je bila volitev za peto kurijo. Udeležilo se je 95 volilcev. Soglasno voljenih šest mož za g. dr. Kreka.

Iz občine Homec-Jarše: Tukaj izvoljena dva moža naše stranke iz kmetijskih občin, ki bosta glasovala za g. Pogačnika, in jeden iz pete kurije, ki bo glasoval za dr. Kreka.

Z Dobrnič, 17. februarja. Danes vršila se je volitev volilnih mož pete volilne skupine in kmečkih občin. Izvoljenih je bilo v splošni volilni skupini pet mož, ki bodo dali svoje glasove dr. Jan. Kreku; v skupini kmečkih občin je izvoljenih šest mož, ki bodo glasovali za vodjo Povše-ta. V trebanjskem okraju je agitacija od nasprotne strani sicer tajna, toda silna in žilava; pozor somišljeniki, da se zopet ne povrnejo časi, ko so Deschmanove grablje vladale.

Iz Predvora: Danes 17. t. m. se je vršila volitev volilnih mož za državnega poslanca. Izvoljenih je šest volilnih mož, ki bodo oddali svoje glasove katoliško-narodnemu kandidatu g. Pogačniku. — Precej za to volitvijo se je vršila volitev volilnih mož za poslanca pete kurije. Izvoljenih je pet volilnih mož, ki bodo oddali svoje glasove velezaslužnemu in poštivoalnemu č. g. prof. dr. Jau. Ev. Kreku.

Iz Račine: Brzjavno se nam poroča, da sta bila danes v peti kuriji v račinski občini izvoljena oba volilna moža za dr. Kreka.

Iz Novega Mesta: Brzjavno se nam poroča, da je bilo včeraj v Brusnicah izvoljenih šest volilnih mož v peti skupini za g. dr. Kreka in šest za g. Pfeiferja.

Iz Smednika: V tukajšnji občini so bili jednoglasno izvoljeni trije volilni možje za splošno in štirje za kmetško skupino; vsi katol.-narodne stranke.

Iz Grosupljega: Dne 18. t. m. je bila tukaj volitev za peto kurijo in za kmetške občine, pri kateri so bili izvoljeni za kmetške občine štirje in za peto kurijo pa trije volilni možje katoliško-narodne stranke.

Iz Kostanjevice. Pri prvotnih volitvah 18. t. m. je bilo pri nas izvoljenih pet volilnih mož za peto splošno kurijo, ki bodo vsi odločno za dr. Kreka. Slo je brez boja. Socijalističnih volilnih oklicev je tudi naš plačani agitator židovskih osrečevalcev nekaj trosil mej ljudi, pa našim možem se je to zdelo malo neumno, malo nerazumljivo, in zato so jih pometali strani. Na dan volitve pa ni nikdo nasprotnikov imel poguma priti na volišče, ne liberalnih, ne rudečih. Istotako je v kmetški skupini izvoljenih pet mož, ki bodo oddali svoje glasove za g. Pfeiferja.

(Volilcem pete kurije.) Ljubljana deli se v šest okrajev. Ti so: I. ali šolski, II. ali šentjakobski, III. ali dvorski, IV. ali kolodvorski, V. okraj (vsi predkraj) in VI. okraj ali Vodmat. Šolski okraj obsega vse one dele mesta, kateri se nahajajo na desnem bregu Ljubljane od Spitalskih ulic do mestne meje na vzhodu ob prisilni delavnici; šentjakobski okraj pa obsega ostale dele mesta na desnem bregu Ljub-

ljane. Dvorski in kolodvorski okraj nahajata se na levem bregu Ljubljane; meja med njima je črta, potegnjena od frančiškanskega mostu čez Marijin trg, Prešernove ulice, Fran Josipovo cesto in Latermanov drevored. Kar se nahaja na jugu te črte, spada pod dvorski, kar na severu pa pod kolodvorski okraj. Peti okraj obstoji iz predkrajev Črna vas, Hauptmanca, Hradeckega vasa, Illova, Karolinska zemlja in Kurja vas. Vtelovljeni del Vodmata je za-se šesti okraj. — Glavni meji sta toraj: črta, potegnjena od magistratnega poslopja do gradu Tivoli, in Ljubljana.

(Prostori licejalne knjižnice ljubljanske.) Na koncu današnje deželnozbornske seje je stavil poslanec Hribar interpelacijo, podpisano od vseh članov zbornice, v kateri se zahteva dostojnejših in varnejših prostorov za dragocene knjige. — Prihodnja seja dež. zbora je prihodnjo sredo.

(Bohinjska železnica.) Železniško ministerstvo bode te dni poslalo nadinženerja J. Mayer v Grahovo, tolminski okraj, da preiskuje vodotoke med Bistrico in Podbrado.

(Iz Logatca) „Slov. Narod“, glasilo liberalne klike, je v št. 36. objavil neko poročilo o volitvah volilnih mož IV. in V. kurije za gorenje-logaško občino. Lažnjivi poročevalec zatrjuje pod krinko resnicoljublja, da gor.-logaška občina ni izvolila pet volilnih mož kat. narodne stranke, kakor je „Slov.“ svojedobno poročal. Poročevalec nadaljuje v „Slov. Nar.“, da „Slovenec“ prinaša poročila o uspehih sedajšnjih volitev, ki so skovana s klerikalnim poglavitnim orodjem — z lažjo. Kdo laže? „Slovenec“ poroča, da je gorenje-logaška občina izvolila 5 voliln. mož kat. narodne stranke, a poročevalec v „Sl. Narodu“ pa to poročilo kot lažnjivo obsoja. Gg. J. Lenassi, trgovec, K. Puppis, trgovec, sta volilna moža za 5. kurijo; gg. S. Bergant, župnik, I. Kobau, posestn., Fr. Urbas, posest. in gostilničar za IV. kurijo. Vsi so brez izjeme značajni možje kat. nar. stranke. 2 in 3 — kolik to st'ri? Ali poročevalec v „Sl. N.“ ne zna do 5 šteti, ko tako slovesno zatrjuje, da gor.-logaška obč. ni izvolila 5 volil. mož kat. nar. stranke — ali pa ne ve, kaj govori. Ne verujemo, da bi na matematičnem polju poročevalec v „Sl. N.“ tako napredoval, ker se nam že jasni, kdo da je poročevalec trn v peti. Liberalci so glasovali pri ožji volitvi za g. F. Urbasa, „klerikalci“ pa tudi. Liberalci so navduševali drug drugega svesti si, da je g. Urbas odločen pristaš njihove stranke. A opekli so se. Vendar „Narodovci“ še ne odjenjajo. Z lažnjivim poročilom v „Sl. Nar.“ dregajo v vanj, povdarjajo mu značajnost in moštvo v nadi, da ga na ta način vendar le privabijo v svoj liberalni tabor. G. Urbas ima že toliko zdravega političnega mišljenja in prepričanja, da se nikdar ne bo vsedel na liberalne limanice. Drugo „klerikalno orodje“ lažnjiva poročila, je pa „Sl. N.“ nameril drugemu volilnemu možu g. L., trgovcu v G. Logatcu. Temu in sploh trgovskemu stanu v G. Logatcu pa krinkasti poročevalec kar na uho pripoveduje „da ni dolgo od tega, kar je odposlanstvo konsumnih društev notranjskih proizvedovalo, bi bilo li mogoče tudi v G. L. ustanoviti tako društvo“. Poročevalec v „Sl. Nar.“ to novico po časopisu (!) na uho (!) pripoveduje. Mi pa na ves glas vpijemo, da se tega strasila prav nič ne bojimo. To novico je poročevalec lažnjivi staknil pod pazduho — le zopet nazaj ž njo. — Ako že hočete po vsej sili z napredno lažnjivostjo prazno slamo mlatiti, mlatite jo; cepce pa malo bolj previdno vihtite, da ne bodo padali na vaše brezmiselne glave.

(Iz Kostanjevice.) V nedeljo 14. t. m. je priredila tukajšnja meštanska garda v gostilni g. Maroka koncert, ki se je obnesel prav sijajno. Vspored je bil kaj srečno izbran. Izmej lepega bi imenoval najlepše, kar je najbolj ugajalo: Kreutzer-jevo romanco iz opere „Prenočišče v Granadi“, in pa Försterjev „Venec Vodnikovih pesni“. G. Juvančič, bariton-solo, je pri imenovanju romanci s svojim milim in skrajno izšolanim glasom občinstvo kar očaral. Da je bilo spremljevanje vojaške godbe iz Zagreba dovršeno, ume se samo ob sebi. „Vodnikov venec“ je težaven in se v manjših krajih težko kje sliši. A naš pevski zbor je pokazal, da mu je kos. Pred vsem pa se je skazal tu mojstra zopet naš dirigent g. učitelj L. Potrebin. On ume svoje pevece tako izuriti, da ne pojo le skladbe brez napake, ampak, da poslušalec čuti iz cele kompozicije i duha, ki ga je skladatelj ulil v čarobne pesmi. Občinstvo domače in tuje ni pričakovalo kaj takega, in zato so vsi tem bolj hvaležni g. Potre-

binu, ki se za ta koncert ni ustrašil nikakih težav in ovir. Teh je bilo pa dovolj. V znak hvaležnosti in priznanja so g. dirigentu tukajšnje gospe poklonile lep in dragocen lavorov venec. Tako tedaj vidite, da imamo i pri nas, če tudi ni tu glasbene „Matice“ ali opere, sem ter tje kaj umetnega užitka.

(Darevi.) Za družbo sv. Cirila in Metoda nam je poslal g. A. Klun 2 gl. 05 kr., ki jih je nabrala zbrana družba.

(Prvotne volitve na Koroškem.) Poroča se nam: Te dni pričele so se prvotne volitve za drž. zbor. Slovenska stranka je zmagala, kolikor se nam je doslej sporočilo, na Brdu ob Smohoru in v Logavsi nad Vrbskim jezerom. V obeh občinah so naši prodri v IV. in V. kuriji. Iz drugih občin, ki so volile danes, še nimamo poročil.

(Volilno gibanje na Koroškem.) Iz Celovca, dne 18. februarja: Čim bližje je odločitev, tem strastneje in hujše se bje volilni boj na obeh straneh. Hud boj bode v V. kuriji; zmaga tam skoro gotovo nemško-nacionalna stranka, ki ima zelo velik del kmetijskih občin ter mesta na svoji strani. Kričeča ironija je gotovo to, da se poganja za mandat v delavski kuriji milijonar dr. Artur Lemš! Ta bode pač z največjim znanjem in „prepričanjem“ potegoval se za delavske interese, ka li?!

Telegrami.

Dunaj, 19. febr. „Wiener Zeitg.“ poroča, da je imenovan avstro-ogerski poslanik v Stuttgartu, Burian, poslanikom v Atenah.

Praga, 19. febr. (Deželni zbor.) Posl. Pačak je utemeljeval svoj predlog glede zakona o preosnovi jezikovnih razmer pri avtonomnih oblastvih. Predlog se je izročil odseku.

Budimpešta, 19. februarja. (Poslanska zbornica.) Povodom razprave o proračunu za poljedelsko ministerstvo je izjavil minister, da je v korist Ogorske, ako se uravna užitninski davek po načelih, ki jih določita obe polovici. Glede trgovine z živino mora pogodba uravnati vse nepravilnosti. Minister konstatuje, da mu pomaga v tem oziru ministerski predsednik grof Badeni. Konečno je naznanil minister, da je vlada proti premijam za izvoz žita, ter da bo v kratkem predložila načrt, kako urediti pravne razmere mej delavci in delodajalci.

Belgrad, 19. februarja. Kralj Aleksander odpotuje v Sredec 1. marca in se vrne od tam 4. marca.

Pariz, 19. februarja. Mej dijaštvom kroži poziv na vse one, ki se hočejo prostovoljno boriti za osvobodjenje Krete.

Pariz, 19. februarja. Nad 100 dijakov je priredilo minulo noč pred grškim konzulatom demonstracijo. Policija je napravila red.

Atene, 19. febr. Zagotavlja se, da je ministerski svet sklenil, počakati nekaj časa z nadaljno akcijo na Kreti. Grška vlada je odposlala v Kanejo konzula z navodili, v katerih se mej drugim navaja, da velevlasti niso zasedle štirih mest na korist Turčije, toraj so ta mesta kakor tudi ostali del otoka grška posest (?).

Atene, 19. februarja. Poveljniki evropskih ladij so naznanili grškemu poveljniku Vassosu, naj ne napade mesta Haleppa, sicer bodo napadli vsi grško brodovje. Vassos se za to niti ne zmeni, marveč uravnava v ime kralja Jurija upravo, vodi občinske zadeve ter nameščuje župane v vseh mestih in krajih, razun v štirih mestih, katera so zasedle evropske čete.

Kaneja, 19. febr. Deputacija mohamedanskih občin je izjavila konzulom v Kandiji, da so Mohamedani voljni vsprejeti vsakotere preosnove, le ne zjedinjenja z Grškim.

Carigrad, 19. februarja. Občevanje mej grškim poslanikom in turško vlado je omejeno le na reševanje najnujnejih tekočih opravil.

Carigrad, 19. februarja. General Tewfik-paša je imenovan vojaškim poveljnikom na Kreti.

Carigrad, 19. februarja. Vojno ministerstvo je naročilo 25 prevoznih ladij.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
18	9. zvečer	747.1	1.4	sl. jzah.	jasno	
19	7. zjutraj	747.7	-3.3	sl. jzah.	megla	0.0
	2. popol.	746.5	6.7	sl. vzjvz.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 0.8°, za 0.7° nad nor-
malom.

Zahvala.

131 1-1

Za tolažilne dokaze srčnega sočutja povodom
smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega očeta,
oziroma brata, gospoda

Janeza Hafner-ja

meščanskega posestnika, mesarskega mojstra in klju-
čarja mestne župne cerkve v Škofji Loki

izrekamo tem potom presrečno zahvalo. Posebno se pa
zahvaljujemo še za mnogoštevilno častno spremstvo
blagega pokojnika na zadnji poti vsem p. n. udele-
žencem od blizu in daleč, kakor še imenoma slavni
mesarski zadrugi ljubljanski, kranjski in radovljiški,
ter slav. pevskemu društvu škofjeloškemu za gniljivo
petje pred hišo in ob grobu — Bog plačaj vsem!

Škofja Loka, dne 16. februarija 1897.

Žalujoči ostali.

Vabilo

na

redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Tomišlju,
registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

ki se bo vrši

v nedeljo dne 7. marca 1897 ob 3. uri popoldne
v Tomišlju pri Igu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Potrjenje računa za l. 1896.
4. Volitve načelstva, računskega pregledovalca in
njegovega namestnika.
5. Razni nasveti.

V Tomišlju, dne 18. februarija 1897.

Načelstvo.

134 1-1

Hiša na prodaj.

V Gornjem Kašlju blizu večke tovarne za papir je
po gospodarjevi smrti na prodaj hiša št. 15 z gospo-
darskimi poslopji in jedno njivo vred. Pray primerna
je hiša za kako prodajalnice, in je že tudi 14 let bila trgo-
vina v njej. — Več se izve pri lastnici **Frančiški Močil-
nikar** v Gor. Kašlju št. 20. 151 1 123 3-2

Učenca

z dobrimi šolskimi spričali sprejemem v svojo pe-
karijo dunajskega peciva.

Zglasiti se je osebno ali pismeno pri **Henriku
Lunaček-u**, peku z dunajskim pecivom, Vrba ob
Celovškem jezeru. 101 4-4

Bilanca

135 1-1

Activa.

za leto 1896.

Passiva.

	gld.	kr.		gld.	kr.
1. Gotovina dne 31. grudnia 1896	3320	—	1. Zadrugi deleži	19175	16
2. Menjice	597	74	2. Rezervni sklad	357	41
3. Vloga kranjske hranilnice	500	—	3. Zadrugi dolgovi:		
4. Premakljivo imetje:			a) brezobrestna posojila	7000	—
a) surovo železo	3781	15	b) 5% obrestno posojilo	1047	91
b) izdelano blago po odbitku 10%	12582	27	4. Zadrugi dolgovi	8813	85
c) orodje, stroji in oprava po odbitku 10%	1618	95	5. Čisti dobiček	1281	53
5. Nepremakljivo imetje	1185	—			
6. Zadrugi terjatve	14090	75			
	37675	86		37675	86

V Kropi, dne 10. prosinca 1897.

Prva zadruga za žrebljarski obrt in druge izdelke iz železa v Kropi,
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Fr. Zupan,
odbornik.

V. Magušar,
odbornik.

V. Klinar,
načelnik.

Fr. Šolar,
namestnik in tajnik.

T. Pesjak,
odbornik.

B. Kralj,
odbornik.

Fr. Hoenigman,
nadzornik.

Val. Šolar,
odbornik.

Št. 4571.

109 3-3

Razpis služb.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem je razpisano mesto knji-
govodstvenega oficijala s prejemki V., event. knjigovodstvenega
asistenta s prejemki VI. činovnega razreda, in pa mesto pisarniškega
praktikanta z letnim adjutom 480 gld.

Prosileci za jedno prvih dveh mest morajo se izkazati, da so izvršili
srednjo šolo ter napravili izpita iz državnega računarstva in blagajniške stroke;
prosileci za tretje mesto morajo pa dokazati splošno usposobljenost.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim potom najpozneje

do 28. februarija letos

vložiti pri podpisnem magistratu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 23. januarja 1897.

Zobozdravnik A. Paichel

Pod Trančo št. 2, poleg čevljarskega mostu, I. nadstropje
ustavlja na najnovejši in najboljši način

umetne zobe in zobovja

brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije.

Odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živca. 818 (16)

Velika 50 krajcarska loterija v Inomostu.

**Žrebanje
jutri!**

22 20

Glavni dobitok

(134) 3

1023

75.000 kron v gotovini
z 20% odbitkom.

Srečke à 50 kr. priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Najboljši
fabrikat!

**I. kranjski
laneno-oljnati firnež.**

**I. kranjsko
čisto laneno olje.
Siccativ-firnež (sušilo)**

priporoča najceneje 59 104-14

Adolf Hauptmann,

I. kranjska tovarna oljnatih barv, fir-
nežev, lakov in kleja v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 19. februarija.

Dne 18. februarija.

Skupni državni dolg v notah	100 gld.	55	kr.
Skupni državni dolg v srebru	100	80	
Avstrijska zlata renta 4%	122	80	
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100	50	
Ogerska zlata renta 4%	121	80	
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	95	85	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	942	—	
Kreditne delnice, 160 gld.	359	25	
London vista	120	05	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	75	
20 mark	11	76	
20 frankov (napoleonidor)	9	54	
Italijanski bankovci	45	05	
C. kr. cekini	5	68	

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	150 gld.	—	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155	—	
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	188	50	
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	10	
Tisne srečke 4%, 100 gld.	138	50	
Dunavske vravnave srečke 5%	127	75	
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108	25	
Posojilo goriskega mesta	112	50	
4% kranjsko deželno posojilo	99	25	
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	90	
Priporitne obveznice državne železnice	226	—	
južne železnice 3%	174	50	
južne železnice 5%	128	—	
dolenjskih železnice 4%	99	50	

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld.	50	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	146	—	
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19	75	
Rudolfove srečke, 10 gld.	26	50	
Salmove srečke, 40 gld.	71	—	
St. Genois srečke, 40 gld.	72	50	
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60	—	
Ljubljanske srečke	22	—	
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152	75	
Akcije Ferdinandove železn., 1000 gld. st. v.	3405	—	
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	406	—	
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	86	—	
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	160	—	
Montanska družba avstr. plan.	82	90	
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	155	—	
Papirnih rubljev 100	126	87	

Nakup in prodaja

nakup in prodaja državnih papirjev, sredk, denarjev itd.
tavarovanje za izgube pri žrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.

Klijantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosede kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.